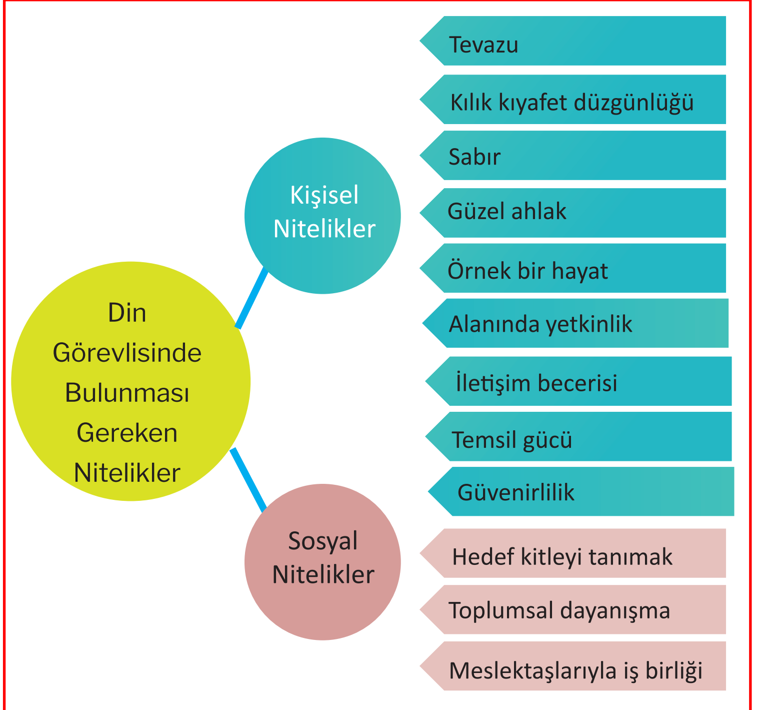
1.2. Din Görevlisinin Nitelikleri

Din, insanlara dünya ve ahirette nasıl mutlu olacaklarını, yaratılışlarındaki amacı, yaratana nasıl kulluk edeceklerini bildirir. Din hizmetlerinde görev alanlar, din ile insanlar arasında köprü vazifesi gören, dini doğru bir şekilde insanlara ulaştıran kişiler konumundadır. Bu bakımdan din hizmetlerinin toplumsal hayatta önemli bir yeri vardır.

Kur'an-ı Kerim'de dinî mesajların topluma ulaştırılmasıyla ilgili olarak Hz. Peygamber'e (s.a.v.) hitaben şöyle buyurulur:

يَا اَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّا اَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾ وَدَاعِيًا اِلَى اللّٰهِ بِاِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿٤٦﴾

"Ey Peygamber! Biz seni bir şahit, bir müjdeleyici, bir uyarıcı; Allah'ın izniyle kendi yoluna çağıran bir davetçi ve aydınlatıcı bir kandil olarak gönderdik"[6] Bu konuda başka ayetler de vardır:

5 Âl-i İmran suresi, 104. ayet.
6 Ahzab suresi, 45-46. ayetler.

وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَاكُمْ اُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا...

"Böylece, sizler insanlara birer şahit (ve örnek) olasınız ve Peygamber de size bir şahit (ve örnek) olsun diye sizi orta bir ümmet yaptık…"[7]

كُنْتُمْ خَيْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ

"Siz, insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği emreder, kötülükten men eder ve Allah'a iman edersiniz…"[8]

Hayber Kalesi'nin kuşatılması sırasında Hz. Ali (r.a.), "Hayber Yahudileriyle bizim gibi Müslüman oluncaya kadar savaşmalıyız." şeklinde öneride bulunmuştu. Bunun üzerine Resul-i Ekrem'in verdiği cevap irşadın İslam'daki önemini belirtmesi açısından dikkat çekicidir: *'Acele etme ya Ali! Hayber toprağına sükunetle gir, sonra onları İslam'a davet et. Şunu bil ki tek bir kişinin senin irşadınla Müslüman olması en değerli ganimet olan kızıl develerin sana verilmesinden hayırlıdır.'*[9]

Din görevliliğinin gerektirdiği bazı kişisel nitelikler vardır. Bunlar; görevini benimseme, görevin gerektirdiği bilgi ve beceriye sahip olma, ihlas ve samimiyet olarak ifade edilebilir.

Din görevlisinin mesleğini severek, isteyerek ve gönüllü olarak yapması, yaptığı işten haz duyması çok önemlidir. Mesleğini sevmeyen, görev ve sorumluluklarının farkında olmayan bir vaizin başarılı olması mümkün değildir. Görev bilinci, vaktini iyi planlamak ve değerlendirmek, sorumluluk alarak onu yerine getirmek demektir.

Görevi, insanlara dini anlatmak olan irşat görevlisinin, belli bir bilgi birikimine sahip olması, çokça okuması, kendini sürekli güncellemesi gerekir. Tefsir, hadis, fıkıh, kelam ve tasavvuf gibi temel İslamî ilimlerin yanında, güncel bilgi de son derece önemlidir. Günümüzde bilgi kanallarının çoğalması, bilgiye ulaşmanın kolaylaşması ile halkın bilgi ve öğrenim düzeyi yükselmektedir. Cemaatin giderek artan bilgi ve kültür düzeyi din görevlilerinin uzmanlık seviyesinin yüksek olması beklentisini artırmaktadır.[10]

TARTIŞALIM

Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: *'Allah Teâlâ'nın koymuş olduğu sınırlara uygun yaşayanlar ile bu sınırları ihlâl eden kimselerin durumu bir gemiye binmiş, gemi içerisindeki yerleri kura ile belirlenmiş iki grup insanın durumuna benzer. Bunlardan bir kısmı geminin alt tarafında, bir kısmı da üst tarafında yolculuk etmeye hak kazanmıştır. Alt kattakiler (su ihtiyaçlarını karşılamak için) üsttekilerin yanına giderler. (Bir süre sonra), '(Sudan) nasibimizi almak için (geminin altından) bir delik açsak da yukarıdakileri rahatsız etmesek.' derler. Eğer yukarıda bulunanlar aşağıdakilerin isteklerini yapmalarına izin verirlerse gemidekiler hep birlikte helâk olur. Fakat onlara engel olurlarsa hem onlar hem de kendileri kurtulur."*

Buhârî, "Şirket", 6.

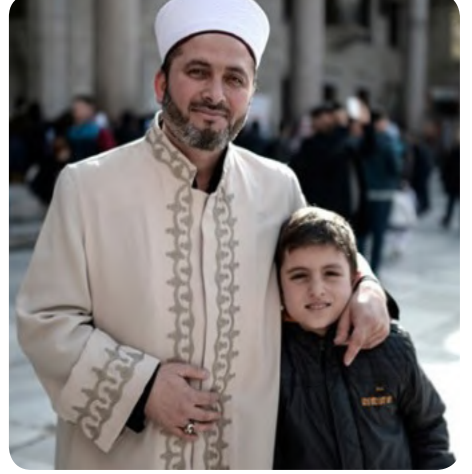
Yukarıdaki hadis-i şerifte anlatılmak istenen nedir? Arkadaşlarınızla tartışınız.

7 Bakara suresi, 143. ayet.
8 Âl-i İmrân suresi, 110. ayet.
9 Buhârî, "Cihâd", 102; Müslim, "Fezâilü's-sahâbe", 34.
10 Suat Cebeci, Öğrenme ve Öğretme Süreçlerinde Dinî İletişim, s. 171.

Din hizmetinin etkili ve verimli olabilmesi, din görevlisinin samimiyetiyle doğru orantılıdır. Samimiyetten uzak söz ve davranışlar, dış görünüş itibariyle ne kadar çekici olursa olsun, insanlar üzerinde etkili olmaz. Din görevlisi, söz ve davranışlarında sırf Allah'ın rızasını umarak hareket etmeli, yaptığı görevin karşılığında şahsi ve maddi bir çıkar beklememelidir. Ayrıca din görevlisi, her türlü gösterişten, yapmacık hareketlerden kaçınarak sözü, işi, giyim kuşamı, yeme içmesi, oturup kalkması itibarıyla ölçülü ve samimi olmalıdır.

Din görevliliğinin gerektirdiği bazı toplumsal özellikler:

Temsil Gücü: Her insan yaptığı işi veya mesleği temsil eder. Din görevlisi de İslam dinini, bütün Müslümanları, bağlı olduğu Diyanet İşleri Başkanlığı teşkilatını ve meslektaşlarını temsil eder. Din görevlisi toplumun rehberidir, önderidir, örnek alınan kişidir. Bu önemli bir sorumluluktur. Her din görevlisi bu sorumluluğun bilincinde olmalı ve buna uygun hareket etmelidir.

Din görevlisi kadın, erkek, çocuk, yaşlı ve genç, Müslüman veya Müslüman olmayan herkesle iyi iletişim kurabilmelidir.

Hedef Kitleyi Tanıma: Din hizmetlerini yürüten kişi muhatap kitleyi iyi tanımalıdır. Muhataplar tanınınca, onlara söylenecek sözleri ve üslubu tespit etmek kolaylaşır. Bu, doktorun hastasını yakından tanıması, bilmesi gibidir. Ezbere reçete yazılamayacağı gibi ezbere vaaz ve nasihat da edilemez. Peygamberimiz, sahabilere şu tavsiyede bulunmuştur: '*Sizden kim halka namaz kıldırırsa namazı (kısa) tutsun. Zira cemaatte zayıf, engelli, hasta ve ihtiyaç sahibi olanlar vardır...*'[11] irşat görevlisi muhataplarının dinî hayatlarında değişim olup olmadığını tespit etmelidir. Ayrıca başarısını halkın dinî duygularının gelişimine göre ölçmelidir.

Toplumsal Dayanışma: Birlikte yaşamanın getirdiği sevinçlerin paylaşılması ve sıkıntıların giderilmesindeki iş birliğine toplumsal dayanışma denir. Din görevlileri toplum içerisinde bunu teşvik etmeli, kendileri de bu dayanışmada yer almalıdır. Ayrıca din görevlilerinin hizmet alanını cami ile sınırlamayıp toplumun her alanına hizmet götürmesi gerekir. Örneğin, mahallesinde bulunan hastayı ilk önce din görevlisi ziyaret etmeli ve cemaati de buna teşvik etmelidir.

İletişim Becerisi: Din görevlisi kadın, erkek, çocuk, yaşlı ve genç, Müslüman veya Müslüman olmayan herkesle iyi iletişim kurabilmelidir. İnsanlar arası iletişimi sağlayan selam, güler yüz, güzel söz söyleme, tevazu ve cömertlik gibi özelliklere sahip olmalıdır. İletişimi bozan bencillik, gurur, kibir, öfke, yalan gibi olumsuz durumlardan da kaçınmalıdır. Beden dilini iyi ve yerinde kullanmalıdır. İnsanları oldukları gibi kabul etmeli, onlara değer vermeli ve kimseyi dışlamamalıdır.

İnsanlar arası iletişimde selam, güler yüz, güzel söz söylemek önemlidir.

11 Buhârî, "Ezân", 62; Müslim, "Salât", 186.

Güvenilirlik: Din hizmetinde bulunan kişinin hedef kitlesinde istenen etkiyi meydana getirebilmesi, güvenilir bir kişi olmasına bağlıdır. Bu yüzden peygamberler en güvenilir insanlardır. Peygamberimiz de kendisine inanan inanmayan herkesin güvenini kazanmıştı. Yüce Allah Peygamber'inin bu durumu hakkında şöyle buyurmuştur; **"...Ben sizin için güvenilir bir nasihatçiyim."**[12] İrşat görevlisi, sadece mahalle ve cami ile bağlantılı bir noktada değil, hayatın her alanında söyleyecek sözü olan düşünce insanı, adeta bir kanaat önderi olabilmelidir.

Meslektaşlarıyla İş Birliği: Din görevlisi, üstlendikleri hizmetlerdeki verimliliği artırmak ve toplumsal problemleri çözmek için meslektaşlarıyla iş birliği yapmalı, örnek bir dayanışma sergilemelidir.

12 A'raf suresi, 68. ayet.
13 Fahrettin Atar, İslam Adliye Teşkilatı, s. 117-126; Ahmet Yaman, Fetvâ Usûlü ve Âdâbı, s. 20.
14 Nahl suresi, 116. ayet.